

Betænkning

over forslag til lov om ændring af lov om gymnasieskoler og studenterkursus.

(Afgivet af undervisningsudvalget den 24. maj 1977).

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder. Undervisningsministeren har i forbindelse hermed dels skriftligt og dels i samråd besvaret en række spørgsmål fra udvalget.

Udvalget har modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra Danmarks Lærerforening og Gymnasieskolernes Lærerforening.

I udvalget er der rejst spørgsmål om at indføre mulighed for i ganske særlige tilfælde at standse en elev ved slutningen af 1. gymnasieklasse. Udvalget har drøftet dette med ministeren, der har oplyst, at reglerne om elevernes oprykning fra den ene klasse til den næste i gymnasiet ikke er fastsat i loven, men administrativt og altså også kan ændres administrativt. Efter de regler, der har været gældende herom siden 1973, afgør direktoratet, om en elev kan deltage i eksamen både i 1., 2. og 3. g, hvis rektor er betænkelig ved at tilmelde eleven. Beslutter direktoratet, at eleven ikke kan deltage i de afsluttende prøver, kan eleven ikke fortsætte i en højere klasse. Denne mulighed for at hindre oprykning af en elev anvendes kun over for elever, der har for store forsømmelser, herunder forsømmelser med aflevering af opgaver. I alle andre tilfælde er det indehaverne af forældremyndigheden over eleven eller, hvis eleven ikke er undergivet forældremyndighed, eleven selv, der efter lærerforsamlingens rådgivning afgør, om eleven fortsætter i næste klasse. Ministeren har over for udvalget tilkendegivet, at disse regler vil blive udvidet således, at hvis skolen anser oprykning af en elev for betænkelig på grund af usædvanlig passivitet fra elevens side, kan direktoratet nægte eleven oprykning.

Udvalget ønsker at understrege, at man tillægger det stor betydning, at eleverne på 7.-9. klassetrin i grundskolen gennem undervisningen i det obligatoriske emne uddannelses- og erhvervsorientering forberedes til deres uddannelses- og erhvervsvalg på et bredere grundlag, således at de bliver bekendt med mulighederne for fortsat undervisning i og uden for skolen (10. klasse, efterskole, ungdomsskole, gymnasium, HF, EFG, lærlingeuddannelse, specialarbejderuddannelse m.v.). Udvalget tillægger det ligeledes stor betydning, at skolen som led i samarbejdet med forældrene orienterer også forældrene om disse spørgsmål.

Et *flertal* (socialdemokratiets, venstres, det radikale venstres og Danmarks retsforbunds medlemmer af udvalget) indstiller herefter lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal inden for flertallet* (venstres medlemmer af udvalget) har efter valget måttet konstatere, at der ikke kan skabes et flertal for et forslag om at stille krav om udvidet kursus i alle kursusdelte fag som betingelse for optagelse i gymnasiet. Hvis alle partier, der går ind for en sådan adgangsbetingelse, i denne situation valgte at stå 100 pct. fast og stemme imod regeringens forligsforslag (der vitterligt indeholder en stribe indrømmelser i forhold til regeringens tidligere forslag og det radikale venstres forslag), ville konsekvensen være, at der enten ikke vedtages noget som helst, eller at et andet flertal i folketinget vedtager noget, der, set fra mindretallets synspunkt, er ringere, f. eks. det radikale venstres forslag.

Hvis der ikke vedtages noget som helst,

må ministeren følge gældende regler, og derved bliver der ikke noget krav om hverken udvidet kursus eller mundtlige prøver. Ej heller vil ministeren være bundet til at skærpe reglerne for optagelse i 2. gymnasieklasse, hvilket indebærer, at eleverne uanset manglende indsats kan kræve sig oprykket.

Af disse indlysende grunde har mindretallet foretrukket at opgive kravet om udvidet kursus mod til gengæld at få en udvidelse af prøvekravet og en skærpelse af oprykningsreglerne.

Et *mindretal* (det konservative folkepartis, centrum-demokraternes og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) kan ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse medmindre det af mindretallet under nr. 3 stillede ændringsforslag vedtages ved lovforslagets 2. behandling. Lovforslaget indstilles herefter til *vedtagelse* med det af mindretallet stillede ændringsforslag.

Et *mindretal inden for mindretallet* (det konservative folkepartis medlem af udvalget) er modstander af den udelte skole, og da ministerens forslag hviler på den udelte skoles princip, kan mindretallet ikke stemme for lovforslaget.

Et *andet mindretal inden for mindretallet* (kristeligt folkepartis medlem af udvalget) anerkender, at ministerens lovforslag er udtryk for en tilnærmelse til mindretallets synspunkter, men mindretallet finder alligevel, at en gennemførelse af lovforslaget vil medføre en forringelse af det faglige niveau i gymnasiet, hvorfor man ikke kan medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Et *andet mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) agter at stemme for det under nr. 3 stillede ændringsforslag, men indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *tredje mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) erkender sit ansvar over for folkeskoleloven og beklager, at det ikke har været muligt for ministeren at samle folkeskolepartierne bag et forslag om adgang til gymnasiet efter elevens og forældres valg på grundlag af vejledning fra den afleverende skoles lærere.

Hvis ministerens forslag vedtages, vil det i mange år fremover cementere folkeskolens prøver for den overvejende del af eleverne, hvor formålet med den nye folkeskolelov netop bl. a. var at nedprioritere prøverne.

Med hensyn til de mundtlige prøver indeholder forslaget oven i købet en stramning i forhold til den praksis, der efterhånden har udviklet sig ved mange skolevæseners prøver efter 2. real.

Mindretallet kan heller ikke tilslutte sig forslagens krav om tysk og latin. Det er urimeligt, at en elev skal afskæres fra at komme i gymnasiet, fordi han/hun ikke har valgt de rigtige fag i 7. klasse. På baggrund af den folkeskolelov, der nu er gældende, vil det modarbejde udviklingen frem mod den udelte skole at binde elevernes valg på så tidligt et tidspunkt og derved forhindre dem i at vælge andre, måske mindre bogligt betonede, men lige så udviklende fag.

Udtalelser fra gymnasielærerforeningen bekræfter, at gymnasiet naturligvis vil kunne tilrettelægge rimelig undervisning også for de elever, der måtte komme uden tysk og latin.

Mindretallet indstiller herefter lovforslaget til *vedtagelse* med det under nr. 2 stillede ændringsforslag.

Et *fjerde mindretal* (venstresocialisternes medlem af udvalget) er tilhænger af fri adgang til gymnasiet for alle, der har gennemført grundskolens 9. klassetrin. Mindretallet har stillet et ændringsforslag med dette indhold. I konsekvens heraf vender mindretallet sig mod lovforslaget i ministerens udformning. Det er beklageligt, at socialdemokratiet har opgivet kampen for en friere adgang til gymnasiet. Mindretallet indstiller lovforslaget til *vedtagelse* ved 3. behandling med de af mindretallet under nr. 1 og nr. 2 stillede ændringsforslag.

Herudover ønsker et *mindretal* (fremskridtspartiets, venstres, det konservative folkepartis, centrum-demokraternes, kristeligt folkepartis og Danmarks retsforbunds medlemmer af udvalget) at udtale sin modstand mod den niveausænkning, der tilsyneladende er lagt op til i den nye eksamensbekendtgørelse, hvorefter eleverne ved 9. klasseprøvens diktat medbringer ordbog og får alle tegn dikteret.

Ændringsforslag.

Til § 1.

Af et *mindretal* (Steen Folke (VS)):

1) *Nr. 10* udgår.

Af et *mindretal* (Ebba Strange (SF) og Steen Folke (VS)):

2) *Nr. 19* affattes således:

„19. § 14 affattes således:

„§ 14. Optagelse i 1. gymnasieklasse er betinget af, at eleven har afsluttet 9. klassetrin i grundskolen.““

Af et *mindretal* (Halvgaard (FP), Wissing (FP), Gerda Møller (KF), Ingolf Knudsen (CD) og Chr. Christensen (KrF)):

3) I den i *nr. 19* foreslåede affattelse af gymnasielovens § 14, stk. 1, affattes *nr. 2* således:

„2. har gennemgået udvidet kursus eller ikke-kursusdelt undervisning i regning/matematik, engelsk, tysk og fysik/kemi på 9. klassetrin i grundskolen eller på kursus, der forbereder til folkeskolens afgangsprøve i de nævnte fag.“

Bemærkninger.

Til nr. 1.

Der bør — som under gældende lov — være

adgang for ateister til at blive fritaget for undervisningen i religion.

Til nr. 2.

Efter mindretallets opfattelse bør der være fri adgang til gymnasiet for alle, som har gennemført den 9-årige grundskole. Afgørelsen bør principielt ligge hos den enkelte elev, men i praksis vil afgørelsen som regel blive truffet i samråd med forældre og skole.

Til nr. 3.

Forslaget betyder, at elever for at blive optaget i 1. gymnasieklasse normalt skal have fulgt udvidet kursus i engelsk, tysk og regning/matematik på både 8. og 9. klassetrin. Forslagsstillerne har imidlertid ønsket, at elever, som på 8. klassetrin har valgt grundkursus, men som på 9. klassetrin vælger udvidet kursus, skal have mulighed for at blive optaget i 1. gymnasieklasse, såfremt de i øvrigt opfylder betingelserne.

Bestemmelsen om ikke-kursusdelt undervisning er en konsekvens af bestemmelsen i folkeskolelovens § 8, stk. 3, hvorefter undervisningsministeren efter de derom gældende regler kan godkende, at delingen i to kurser undlades på 8. og 9. klassetrin i ét eller flere fag. Til uddybning af „et tilfredsstillende resultat“ udfærdiger ministeren bestemmelser om mindstekrav for optagelse i 1. g svarende til de nugældende bestemmelser.

Camre (S). *Helle Degn (S).* *Mette Groes (S).* *J. K. Hansen (S).*

Søgaard (S), *Nørgaard Sørensen (S).* *Svend Haugaard (RV).*
formand.

Bertel Haarder (V). *Brøndlund Nielsen (V).* *Gerda Møller (KF).*

Ingolf Knudsen (CD). *Chr. Christensen (KrF),* *Wissing (FP).*
næstformand.

Halvgaard (FP). *Alfred Hansen (DR).* *Ebba Strange (SF).* *Steen Folke (VS).*

Partiet DKP var ikke repræsenteret ved medlemmer i udvalget.